

СЕКЦІЯ 4 ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 658.155:001.893.54

Безбах Т.І.
*студентка спеціальності «Економіка»
Сумського державного університету*

Дригус В.В.
*студент спеціальності «Економіка»
Сумського державного університету*

Койбічук В.В.
*кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри економічної кібернетики
Сумського державного університету*

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ДИЗАЙНУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ОБ'ЄКТА НА ЙОГО ПРИБУТКОВІСТЬ

RESEARCH ON IMPACT OF THE OFFICE DECISION ON THE PROFITABILITY OF THE COMPANY

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто вплив інтер'єру офісу на продуктивність працівників та прибутковість підприємств України. У час бурхливого розвитку підприємницької діяльності та жорсткої конкуренції підприємства шукають додаткові шляхи поліпшення своєї позиції на ринку різними способами, але мало хто з них приділяє достатньо уваги такому важливому елементу, як дизайн робочих приміщень, який є як одним з основних чинників впливу на робітників, так і важливим елементом привабливості клієнтів. Взаємозв'язок між людьми та інтер'єром, в якому вони працюють, дуже важливий. Однак більшість підприємств ігнорує наслідки, до яких призводять ці відносини. Дизайном робочого місця управлінська ланка часто нехтує у зв'язку з можливими додатковими фінансовими затратами, як наслідок, небажання персоналу якісно виконувати професійні обов'язки. Отже, дослідження впливу чинників дизайну офісу на продуктивність працівників є актуальною та важливою проблемою сьогодення.

Ключові слова: інтер'єр, декор, прибутковість, продуктивність персоналу, ефективність діяльності підприємства.

АННОТАЦІЯ

В статье рассмотрено влияние интерьера офиса на производительность работников и прибыльность предприятий Украины. Во время бурного развития предпринимательской деятельности и жесткой конкуренции предприятия ищут дополнительные пути улучшения своей позиции на рынке различными способами, но мало кто из них уделяет достаточно внимания такому важному элементу, как дизайн рабочих помещений, который является как одним из основных факторов влияния на рабочих, так и немаловажным элементом привлечения клиентов. Взаимосвязь между людьми и интерьером, в котором они работают, очень важна. Однако большинство предприятий игнорирует последствия, к которым приводят эти отношения. Дизайном рабочего места управленческое звено часто пренебрегает в связи с возможными дополнительными финансовыми затратами, как следствие, нежелание персонала качественно выполнять профессиональные обязанности. Таким образом, исследования влияния факторов дизайна офиса на производительность нанятого персонала является актуальной и важной проблемой современности.

Ключевые слова: интерьер, декор, прибыльность, производительность персонала, эффективность деятельности предприятия.

ANNOTATION

The article deals with the influence of the office interior on the productivity of workers and the profitability of Ukrainian enterprises. During the rapid development of entrepreneurial activity and fierce competition, companies are looking for additional ways to improve their position in the market in various ways, but few of them pay enough attention to such an important element as the design of working premises, which is one of the main factors influencing workers and quite a few important element in attracting customers. Low productivity has become a problem that almost always worries Ukrainian organizations of all shapes and sizes. It is the cost of non-profitable personnel who can bring significant losses to the company and, conversely, productive staff will increase its revenue. The relationship between people and the interior in which they work is very important. But and this is the big but, most enterprises ignore the implications of these relationships. The design of the workplace management unit often neglects due to the possible additional financial costs, and as a consequence, the reluctance of staff to qualitatively carry out professional duties.

Competition between socio-economic objects is increasing and forcing companies to increasingly turn to specialists to increase productivity. The high demand for employee's productivity forces leadership teams to wonder what to do. Increasing employee's productivity is always at the forefront of any HR manager. Qualitative performance of professional duties can be significantly impeded by the design of the workplace. This can contribute to the deterioration of the health and well-being of workers, and as a result, low productivity.

Therefore, the study of the impact of office design factors on employee productivity is an actual and important issue today. The article describes the strictly defined correlation between perfect organized working places, working space and the productivity and effectiveness of the enterprises in general.

Key words: interior, decor, profitability, staff productivity, efficiency of enterprise activity.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Взаємозв'язок між людьми та інтер'єром, в якому вони працюють, дуже важливий. Більшість підприємств ігнорує наслідки, до яких призводять ці відносини.

Заробітна плата та матеріальна допомога працівникам зазвичай становлять 90% операційних витрат організації, набагато більше, ніж енергія (1%) і навіть рента (9%). Продуктивність персоналу або все, що впливає на його здатність бути продуктивним, має бути серйозним питанням для будь-якого роботодавця, тому простір, в якому працює персонал, має бути ключовим інтересом кожного підприємства.

Для архітекторів та дизайнерів ідея про те, що будівлі впливають на здоров'я, благополуччя і продуктивність їх мешканців, не нова. Але цей тип мислення все ще не впливає на більшість рішень із проектування, фінансування та лізингу українських підприємств.

Офісні та робочі приміщення пройшли довгий шлях до нашого часу. Дизайн інтер'єру зараз знаходиться на передньому місці як у працівника, так і у клієнта. Сучасний офіс – це простір, який працює для працівників. В умовах праці відображаються гідність, ціль та основна мета підприємства та його робітників. Більше того, зростає попит на робочу силу, а це означає, що компанії зобов'язані задовольняти потреби працівників у комфортному робочому місці, в іншому ж разі висококваліфіковані кадри просто змінюватимуть місце роботи, що призведе до нестачі персоналу.

Дизайном робочого місця часто нехтують у зв'язку з можливими фінансовими затратами. Та мало хто враховує, що саме це нехтування тягне за собою низьку продуктивність праці, яка може принести підприємству набагато більшої шкоди.

Низька продуктивність стала проблемою, яка майже постійною турбує українські організації всіх форм і розмірів. Саме витрати на персонал, який не приносить прибутку, можуть принести підприємству значні збитки, і, навпаки, продуктивний персонал підвищить його доходи. Дослідження щодо навичок та зайнятості українського населення, опубліковане в травні 2018 р., показало, що хоча українські люди працюють усе більше і швидше, їхня продуктивність продовжує падати [1].

Дивлячись на дизайн робочого місця, можна проаналізувати причини низької продуктивності. Добре спланований робочий простір може полегшити людям робочий процес, допомогти виконувати завдання швидше та ефективніше, працювати разом, більш спільно та творчо, і мати позитивний вплив на їхнє здоров'я, добробут та заохочення. Тому актуальним є дослідження зв'язку між дизайном підприємства та його прибутковістю.

Дуже важливо правильно вибрати відтінок робочого простору. Малоймовірно, що персонал будете відчувати себе як удома в мінімалістичному будинку з нескінченними білими чи різнокольоровими стінами. Напівпустий офіс може також мати негативний вплив на працівників. Необхідно вийти за рамки того, що необхідно мати звичайному офісному працівнику, щоб ваша організація працювала безперебійно та ефективно, і думати про те, що змушує їх від-

чувати себе більш творчими, натхненними та зацікавленими в роботі – чи то сплеск кольору, чи деякі прості статуетки на столі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Дослідженням впливу дизайну на продуктивність займалося багато компаній. Згідно з дослідженням робочого місця компанії Gensler 2006 у галузі архітектури та дизайну, «офісний дизайн має прямий характер співвідношення з оптимальними показниками роботи. Підприємства, які ігнорують дизайн та komponування своїх робочих місць, не в змозі оптимізувати повну вартість свого людського капіталу» [2].

У 2014 р. М. Кассем, Н. Давуд, Р. Чавада підкреслили, що ефективний вплив дизайну повинен забезпечувати позитивну сенсорну стимуляцію завдяки правильному використанню кольору, освітлення, аромату, простору та меблів. Ці елементи розглядаються як критичні для ефективності робочої діяльності та призводять до підвищення продуктивності праці працівників [3].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даного дослідження є аналіз впливу чинників дизайну офісу на продуктивність працівників та визначення основних особливостей залежності прибутковості компанії від інтер'єру робочих приміщень.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Нині ринок робочої сили стає більш глобалізованими, зростає вартість заробітної плати та бажання рухатися вгору, зростання вартості програмного забезпечення підштовхнуло багатьох ІТ-фахівців до збільшення продуктивності персоналу.

Конкуренція між соціально-економічними об'єктами зростає і змушує компанії все більше і більше звертатися до спеціалістів зі збільшення рівня продуктивності. Невеликий ріст продуктивності праці персоналу може додати багато грошей до рівня доходу компанії.

Компанії почали усвідомлювати, що якісна діяльність персоналу є ключовим чинником успіху в організації. Підвищення продуктивності працівників є однією з найважливіших проблем управління людьми.

Високий попит на продуктивність працівників примушує команди керівництва цікавитися, що саме робити. Збільшення продуктивності працівників завжди знаходиться на передньому плані будь-якого спеціаліста з управління персоналом.

Якісному виконанню професійних обов'язків може суттєво заважати дизайн робочого місця. Це може сприяти погіршенню здоров'я та благополуччю працівників, і, як наслідок, виникає низька продуктивність праці.

Хороший офісний дизайн, який включає в себе елементи, що збільшують співпрацю та забезпечують спільну роботу серед співробітників, у поєднанні з гнучким і ергономічним, може бути ключем до розблокування продук-

тивності та позитивного перетворення робочого життя багатьох людей, для яких ранок понеділка є особливо важкою точкою тижня.

У ХХІ ст. компаніям довелося усвідомити важливість розроблення максимально комфортного робочого місця.

Лідируючі роботодавці постійно шукають нові й творчі способи максимізації продуктивності своїх співробітників та бажають забезпечити найбільш ефективну роботу дизайну [4].

Керівництво соціально-економічних об'єктів (фірм, компаній, організацій) усвідомило, що продуктивність працівника залежить не лише від кількості часу, коли фізична особа присутня на роботі, а й від ступеню комфорту робочого місця, в якому вона ефективно функціонує під час присутності на роботі.

Управлінська ланка компаній повинна вирішувати обидві ці проблеми, щоб підтримувати високу продуктивність працівників, і це може статися завдяки різноманітним стратегіям, що зосереджують увагу на дизайні робочого місця працівника.

ІТ-компанії часто працюють на стресових проектах, і співробітники змушені виконувати завдання у вкрай короткі терміни.

Крім того, багато досліджень указують на те, що командна робота не завжди сприяє якості, яка є ключовим чинником ефективності діяльності підприємства [5].

Основне завдання керівництва – створити робочий дизайн, який приваблює, зберігає і мотивує робочу силу. Відповідальність лежить на керівниках усіх рівнів організації. Підприємства повинні вийти за рамки своїх традиційних ролей і зони комфорту, щоб подивитися на нові способи роботи. Вони повинні створювати дизайн, де люди насолоджуються тим, що вони роблять, відчувають, яку вони мають мету, пишуться тим, що вони роблять, і можуть досягти свого потенціалу.

Низька якість робочого місця може призвести до зниження продуктивності. Відчуття хвороби розглядається як стовідсоткова втрата продуктивності. Тоді як відсутність через хворобу досить просто виразити в грошовій формі, зниження продуктивності визначити складніше.

Непрямі витрати, пов'язані з відпусткою та непродуктивністю, не задіяні витрати на проживання. Ці витрати важко встановити, але всі вони за рахунок коштів організації. Скорочення цих витрат може підвищити операційні результати компанії.

Дослідження голландських науковців показали, що значна частка відпусток за хворобою відбувається через якість робочого місця (скарги працівників).

Робота, якою займаються в офісах кожен день, є набагато більш ефективною, якщо вона відбувається у правильно розробленому офісі.

Правильно розроблений офіс сигналізує про основну мету діяльності та цілі компанії, спосіб використання дизайну в офісних інтер'єрах повідомляє про цінності та унікальність компанії.

Дослідження, проведені Комісією з архітектури та побудови дизайну та Британською Радою з питань офісів, виявили, що хороше освітлення та належне денне світло можуть знизити пропуски на роботі на 15% і підвищити продуктивність праці на 2,8-20%.

Бізнес-лідери закликають більше враховувати зв'язки між дизайном та вдосконаленням робочих місць, діловою ефективністю під час планування та проектування нових будівель, а також капітального ремонту старих.

Щоб сьогодні задовольнити своїх працівників, необхідний зовсім інший підхід, ніж це було всього кілька років тому. Дійсно, одна третина керівників, опитаних Robert Half International Inc. (глобальна консалтингова компанія), за кілька років змінили свої думки і тепер говорять, що дизайн є одним із найважливіших чинників утримання професійного працівника у вашій компанії в сучасному діловому світі. Причому лише за кілька років до цього тільки 9% опитаних сказали, що дизайн є важливим чинником забезпечення задоволеності працівників [6].

Ключові чинники, які впливають на ефективність та продуктивність співробітників, можна розділити на дві категорії:

- ті, що керуються процедурами, протоколами та вимогами управління;
- ті, що виникають у приміщенні офісу.

Чинники вказують, як фізичні, технологічні та логічні системи працюють разом і можуть сприяти робочому процесу та підвищувати продуктивність працівників.

Конкурентне навантаження на сьогоднішній бізнес є величезним, і працівники більше не можуть просто працювати разом, вони повинні думати разом. Оскільки командна робота стала основним компонентом у сьогоднішній роботі, завдяки дизайну створюється робоча сфера, яка її підтримуватиме.

Дослідження 350 найбільших корпорацій із надання професійних послуг та малого бізнесу показало, що хороша ергономіка у 82,5% випадків зробила працівників більш продуктивними [7]. Ергономіка передбачає адаптацію робочих місць працівника. Застосовуючи ергономічні принципи, роботодавець може зменшити медичні витрати, зменшити пропуски та позитивно впливати на працівників як фізично, так і психологічно. Ергономіка знижує фізичний дискомфорт, стомлюваність і напруженість. Наприклад, сприяння хорошему положенню може відігравати важливу роль у зниженні втоми та поліпшенні робочої сили.

Усі компоненти офісних меблів мають особливу роль у правильному функціонуванні будь-якого офісу, продуктивності та ефективності працівників.

Освітлення є критичним елементом у створенні комфортної роботи. Залежно від ситуації освітлення навколо окремих осіб і груп може або сприяти, або стримувати продуктивність.

Неприємні аромати збільшують частоту серцевих скорочень і, своєю чергою, можуть збільшити рівень стресу і призвести до втрати продуктивності.

Зручні вікна, меблі з регульованими ергономічними функціями, освітлення за допомогою світлодіодів, різні види індивідуального контролю освітлення для кожного працівника – усе це дасть змогу працівникам максимально збільшити свій особистий комфорт.

Проаналізувавши зібрані вище факти стосовно дизайну підприємства, можна дати такі рекомендації.

Штучне та денне світло. Кожен відділ має свій потенціал, такі собі дизайнерські джерела стресу. Наприклад, у роботі з дрібними деталями світло або відблиски можуть викликати порушення очей. Що стосується електричного освітлення, то керівники повинні враховувати кілька аспектів штучного освітлення рішень:

- кількість світла;
- якість системи освітлення;
- чинники якості кольору світла;
- низько вмонтовані світильники, які забезпечують рівномірне, збалансоване освітлення з приємною яскравістю;
- зниження відблисків за допомогою щитів фіксаторів або люків;
- зменшення звуку мерехтіння за допомогою люмінесцентних ламп.

Основний дизайн освітлення офісів повинен враховувати кількість природного світла, дизайн вікон.

Управління ергономікою. Роботодавці повинні бути стурбовані ергономікою, оскільки ігнорування цих принципів призведе до зменшення продуктивності і збільшення медичних витрат. Нижче наводяться деякі пропозиції, які роботодавець повинен враховувати для вдосконалення ергономічних аспектів свого робочого простору:

- забезпечити стільці з діапазоном руху. До них відносяться вертикальні, горизонтальні та зворотні коригування;
- надайте працівникам варіанти форм, розмірів та компонентів меблів виходячи з їхнього росту та завдань, які вони виконують;
- заохочення помірних фізичних вправ у робочий день;
- для користувачів комп'ютера подумайте про те, щоб придбати великі монітори, підніжки для ніг, ергономічні клавіатури та допоміжні пристрої для зап'ястя;
- для користувачів телефону надайте гарнітури для розмови без рук.

Шум та акустика. Кілька стратегій, які роботодавці можуть застосувати устичні стелі. Матеріали стелі повинні мати можливість поглинати звуки, що вражають під кутами падіння від 45 до 55 градусів (кути, які дають змогу звуку відбиватися над кубічними стінами, а не ходити по кабінету);

- килимові покриття або інші звукоізоляційні підлоги;
- меблі повинні бути вище 53 см;
- персоналізація та контроль робочого місця.

Роль рослин. Рослини не є самостійним чинником у сприйнятті самі по собі. Зелень може впливати через інші чинники, особливо через якість повітря та розташування відносно робочого місця (естетичний чинник). Рослини також можуть непрямо впливати на неврологічні фактори здоров'я (зменшувати стрес).

Співробітники говорять, що під час проектування свого безпосереднього робочого місця розроблений власне ними дизайн збільшує моральний дух працівників і зменшує напруженість. Сьогоднішні співробітники очікують більшого контролю над дизайном свого особистого робочого місця з ключовими елементами, такими як температура, освітлення, вентиляція та шум [8].

Медитація та релаксація. Метою цих засобів є надання співробітникам зібраності, самоконтролю та підвищення кваліфікаційного рівня персоналу для заохочення навчання та практики управління стресами та методів релаксації. Усі ці функції допомагають працівнику розслабитися і в кінцевому підсумку бути більш продуктивним.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Результат проведеного дослідження вказує на те, що на продуктивність людей на робочому місці досить сильно впливають дизайн і фізичний простір, в якому працівники знаходяться щодня.

Нині компанії почали усвідомлювати цінність прямих переваг поліпшення роботи працівників дизайном.

Керівники вважають, що необхідно підвищити моральний дух працівника. Менеджери усвідомлюють, що для того щоб зберегти інтереси працівників виконувати зі дня у день одні й ті ж операції якісно, необхідно їх мотивувати взаємодіяти з роботою та організацією.

Дотримуючись зазначених вище рекомендацій, роботодавці зможуть без проблем наймати та утримувати кваліфікованих працівників. Сприяння поліпшенню добробуту працівників та зростанню їхньої продуктивності в інтересах самих роботодавців.

У рамках даного дослідження було підтверджено існування залежності між дизайном офісу соціально-економічного об'єкта та його прибутковістю. Від того, скільки уваги та коштів керівництво певного підприємства готове приділити дизайну свого офісу, залежать продуктивність персоналу та якість виконаної роботи, а отже, прибуток самого підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Праця без результату. URL: <https://tyzhden.ua/Economics/214378>
2. The Gensler Design + Performance Index. URL: https://www.gensler.com/uploads/document/61/file/2006_US_Workplace_Survey_04_29_2013.pdf
3. M. Kassem, N. Dawood, R. Chavada. Construction workspace management within an Industry Foundation Class-Compliant 4D tool. *Automation in Construction*. 2015. Vol. 52. P. 42–58.

-
4. How to provide effective design feedbackk. URL: <https://www.butterfly.com.au/blog/design/how-to-provide-effective-design-feedback>
 5. Календжян С.О. Робота в команді: ключові фактори успіху. URL: <http://www.elitarium.ru/komanda-rabota-sotrudnik-dostizhenie-cel-upravlenie-personalom-timbilding/>
 6. The role of general manager in management. URL: <https://www.roberthalf.com/>
 7. Ergonomic adaptation of office and industrial workstations for disabled workers. URL: <https://osha.europa.eu/sl/tools-and-publications/publications/ergonomic-adaptation-of-office-and-industrial-workstations-for-disabled-workers>.
 8. The Effect of Healthy Workplaces on the Well-being and Productivity of Office Workers. URL: <http://seedengr.com/The%20Effect%20of%20Healthy%20Workplaces%20on%20the%20Well-being%20and%20Productivity%20of%20Office%20Workers.pdf>
-
- REFERENCES:**
1. Pratsia bez rezul'tatu [Work without result] [Online]. Available at: <https://tyzhden.ua/Economics/214378> (in Ukrainian)
 2. The Gensler Design + Performance Index [Online]. Available at: https://www.gensler.com/uploads/document/61/file/2006_US_Workplace_Survey_04_29_2013.pdf (in English)
 3. M. Kassem, N. Dawood, R. Chavada (2015). Construction workspace management within an Industry Foundation Class-Compliant 4D tool. USA: Elsevier [Automation in Construction]. Vol. 52. P. 42–58. (in English)
 4. How to provide effective design feedbackk [Online]. Available at: <https://www.butterfly.com.au/blog/design/how-to-provide-effective-design-feedback> (in English)
 5. Kalendzhian S.O. Robota v komandi: kliuchovi faktory uspihu [Online]. Available at: <http://www.elitarium.ru/komanda-rabota-sotrudnik-dostizhenie-cel-upravlenie-personalom-timbilding/> (in English)
 6. The role of general manager in management [Online]. Available at: <https://www.roberthalf.com/> (in English)
 7. Ergonomic adaptation of office and industrial workstations for disabled workers [Online]. Available at: <https://osha.europa.eu/sl/tools-and-publications/publications/ergonomic-adaptation-of-office-and-industrial-workstations-for-disabled-workers> (in English)
 8. The Effect of Healthy Workplaces on the Well-being and Productivity of Office Workers. [Online]. Available at: <http://seedengr.com/The%20Effect%20of%20Healthy%20Workplaces%20on%20the%20Well-being%20and%20Productivity%20of%20Office%20Workers.pdf> (in English)